

Пояснення

ДВАНАДЦЯТЬ ПРАЗНИКІВ
і
ВОСКРЕСЕННЯ ГОСПОДНЬОГО

(З ілюстраціями)

Explanation
OF THE TWELVE MAJOR FEAST DAYS
AND OUR LORD'S RESURRECTION

(with illustrations)

T o r o n t o 1 9 7 7

Пояснення
ДВАНАДЦЯТЬ ПРАЗНИКІВ
і
ВОСКРЕСЕННЯ ГОСПОДНЬОГО
(3 ілюстраціями)

Т о р о н т о 1977

За дозволом Церковної влади

Ч. Орд. 23. II. 1977.

Торонто 23 лютого 1977. ІЗИДОР — Єпископ

ВСТУПНЕ СЛОВО

Дванадцять празників в літургічному році — це немов дванадцять прекрасних троянд у вінці Божого твору, якого началом і кінцем є Воскресення Господнє.

Літургічний рік має свій початок в осені тоді, як люди зберуть з поля хліб і можуть свободно подякувати Господеві за врожай. Тому і ці празники зачинаються з початком літургічного року, Різдвом Пресвятої Богородиці і їх наша свята Церква відзначає торжественними Богослуженнями. Впродовж нашої тисячелітньої історії Церкви, тих Празників ніхто не посмів порушити. Церковне правило каже вміщувати їх в Іконостасі, а в день празника ставити празничку ікону на тетраподі для публичного почитання. Празники ті наша Церква відзначає в такому порядку:

- 1 Різдво Пресвятої Богородиці,
- 2 Вхід в храм Пресвятої Богородиці,
- 3 Благовіщення Пресвятої Богородиці,
- 4 Різдво Господа нашого Ісуса Христа,
- 5 Стрітєння Господнє,
- 6 Богоявлення Господа нашого Ісуса Христа,
- 7 Преображення Господнє,
- 8 Торжественний візд Ісуса Христа
в Єрусалим,
- 9 Воскресення Господа нашого Ісуса Христа,
- 10 Вознесення Господнє,
- 11 Зіслання Святого Духа на Апостолів,
- 12 Успення Пресвятої Богородиці і
- 13 Воздвиження Чесного і Животворящего
Хреста Господнього.

Ті Празники не лише пригадують людям найважливіші події з життя Господа нашого Ісуса Христа і Пресвятої Його Матері, але також освячують усіх тих, що ті свята святкують, беруть участь в Богослуженнях з вірою і щирою молитвою.

І з и д о р — Єпископ

РІЗДВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

(21 вересня)

В містечку Назареті жило подружжя чесно і праведно: Йоаким походить з царського роду царя Давида, а його жінка Анна походила з роду первосвященника Аарона. Їх постигла вже глибока старість і в них не було дітей. Брак потомства уважалося в Жидів великою ганьбою перед людьми.

Одначе Йоаким і Анна не тратили надії, але щиро і щодня молилися до Бога, просячи, щоб дарував їм сина або дочку. Вони обидвоє зложили обітницю, що тоді, як їм народиться дитина, віддадуть її на службу Богові при єрусалимському храмі.

Одного дня, в якому припадав великий празник, Йоаким приніс у храм жертву для Бога, однак первосвященник не прийняв її, бо Йоаким не мав потомства, а подружжя без потомства уважалося без Божого благословення.

У великому смутку Йоаким вернувся з жертвою до дому, зложив жертву і пішов у поле, де його пастухи пасли стада його худоби і там щиро молився, щоб Господь змилосердився над ним і його жінкою та післав їм хоч одну дитину. Його жінка Анна, як довідалася, що первосвященник не прийняв жертви її чоловіка задля браку в них потомства, дуже розжалобилася і також благала Господа, щоб зняв з них ту публичну ганьбу і дав їм потомство, хоч у старости їх літ.

Різдво Прссвятої Богородиці

Господь вислухав їх молитов і післав свого Ангела, який явився Йоакимові й Анні і сповістив їм, що Господь вислухав їх молитви і пішле їм дочку, від якої буде благословення для всіх племен земної кулі. „Через Неї дасться спасення для всього світу і Вона назветься Марія”, сповістив ангел, Божий післанець.

Предсказання ангела скоро сповнилося. У праведників Йоакима й Анни небавом народилася дочка, яку вони назвали Марією. Вони почувалися дуже щасливими і тим щастям ділилися з своїми рідними, знайомими і сусідами. А Марія, маючи ок. чотири роки життя, була віддана на службу Богові в єрусалимському храмі, як пообіцяли перед Богом ще перед народженням Марії, її родителі Йоаким і Анна.

Церква споминає родителів Пресвятої Богородиці, як Богоотців Йоакима й Анну в Богослуженнях, бо з Пресвятої Богородиці воплотився Христос Бог для спасення людського роду. Святі і праведні Богоотці Йоаким і Анна є багатючим прикладом для людського роду, що молитва з вірою доходить до Бога, Бог вислухує її і сповняє прохання.

Празник Різдва Пресвятої Богородиці належить до перших празників з числа дванадцять великих празників в році, яких ікони є в іконостасі і Церква висловлює всевітню радість з того приводу, що з різдвом Пресвятої Богородиці сповняється пророцтво про прихід на світ Божого Сина, воплощеного з Диви Марії. Ми

виразно говоримо щоденно в символі віри, що Христос „задля нас людей і нашого ради спасення, зійшов із небес, і воплотився з Духа Святого і Марії Діви, і стався чоловіком”.

ВХІД У ХРАМ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ (4 грудня)

Коли Пресвятій Богородиці минуло три роки, тоді праведні її родителі Йоаким і Анна, сповняючи свою обітницю, перед Богом, що віддадуть свою дитину на службу Богові, відправили улюблену донечку до єрусалимської Святині. Жаль було їм віддавати одну дитину на службу, під нагляд первосвящеників, однак любов до Бога була більша, вони перемогли себе і сповнили обітницю.

Віддання малолітньої Марії відбулося з урочистим обрядом. В дім Йоакима і Анни зійшлися всі члени їхньої родини. Малу Марію взяли чесні, праведні і непорочні дівчата між себе і з засвіченими світильниками поправили її до Єрусалимської Святині. Процесійний похід поправили дівчата зі світильниками, за ними йшли обидвоє Йоаким і Анна і вели Марію за руки, а за ними йшла велика черга рідних і знайомих Йоакима і Анни. Ціла процесія була в молитовному настрою, співаючи псалми Давидові. В такому почоті Пресвята Діва Марія увійшла до храму єрусалимського, а назустріч їй вийшли первосвященик Захарія й інші священники.

Марія сама, ніким не піддержувана, вийшла через п'ятнадцять сходів до гори і станула на верхньому ступені. Там її взяли первосвященики і церковна прислуга і в супроводі читання молитов і співання псалмів вправили на церковний поміст, де її зустрів первосвященик Захарія і надхненням Святого Духа вправдив

Вхід у храм Пресвятої Богородиці

Її в нутро святині „Святая Святых”, куди не було дозволено нікому входити — крім первосвященника — і то лише раз у рік, в день очищення. Та подія всіх здивувала, бо жодній особі жіночого роду не вільно було входити у „Святая Святых”, а св. Церква оспівує цю подію: „Ангели, восхожденіє Пречистия зряще, удивившася, как Діва вниде в Святая Святых”.

Праведні Богоотець Йоаким і Анна, родителі Пресвятої Диви Марії, принесли до храму багаті дари, жертви і багато світла та запашного кадила і вернулися в свій дім наповнені радістю і почуттям щастя, а Марія залишилася у св. Храмі не сама, але з іншими дівчатами, що пожертвували себе на службу Богові. Там Пресвята Богородиця провела свої діточі і молодечі літа, займаючись ручною працею, читанням псалмів, а передовсім щирою молитвою, читанням святого Письма і розважаннями. Родителі Її скоро повмирали, а Вона осталася сама, круглою сиротою. Одинока Її надія на Всемогучого Бога, що Він Її не опустить, Вона ж служила і буде служити Йому ціле своє життя.

Серед таких боговгодних зайнять зродилось у Неї бажання ціле життя провести на службі Богові, ніколи не виходити заміж, остаючи непорочною дівцею.

Маючи чотирнадцять літ, далі не було дозволено Її оставатися при Храмі. А був такий звичай, що в чотирнадцяти-років дівчина у тих сторонах уважалася повнолітною і повинна б вийти заміж. Тому первосвященники і начальники Храму заручили Її із старцем Йосифом, який так, як і Марія походив з родини царя

Давида. Хоч Марія була заручена з Йосифом, і Йосиф законно звався її чоловіком, але Марія пообіцяла остатися до смерти дівцею і жити під опікою праведного Йосифа, щоб оминути погорди людей та щоб не оставатися самотною, без опіки дівчиною.

Праведний Йосиф жив у Назареті, там де і Марія. Він займався столярством, а Марія під його опікою займалася хатним господарством. Св. Церква в нашому обряді не установила для св. Йосифа (так, як латинська) окремого свята, а святкує його пам'ять в першу неділю по Різдві Христовому, та зачислила його до пророків разом з пророками Давидом царем і Яковом, братом Господнім.

З празником Входу в храм Пресвятої Богородиці, св. Церква зачинає співати ірмоси канона Різдва Христового: „Христос Раждається, славіте”. Тим приготовляє вірних до достойного святкування Різдва Христового, бо вхід у Храм Пресвятої Богородиці вже наперед сповіщає прихід на світ Спасителя.

БЛАГОВЩЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

(7 квітня)

Довгі віки ждали люди обіцяного їм Спасителя. Господь не приходив на світ, бо люди не були ще відповідно приготовані, щоб гідно Його прийняти. Також і не було такої чистої дівиці, щоб могла стати Його матір'ю.

Коли появилася свята, пречиста і пренепорочна Діва Марія, дочка праведних Богоотців Йоакима і Анни, які в глибокій старості вимолили Її в Бога, вони, як обіцяли, віддали Її на виховання і на службу Богові до єрусалимської Святині. Там Вона в безнастанній молитві і молитовному дусі, на самоті і строгому повненні обов'язків, читаючи при тому святе Письмо, дістала таку велику любов до Бога, що пообіцяла все своє життя посвятити для Бога, чесно і праведно служити Йому, остаючи до смерти непорочною Дівою.

Коли Вона відбула десятирічну службу в єрусалимській Святині, була обручена вісімдесятилітньому старцеві Йосифові під тим умовом, що він буде зватися Її мужем, але Вона останеться Непорочною Дівою.

В час перебування в єрусалимському Храмі, родителі Її повмирали і вона пішла до дому Йосифа-теслі та провадила там домашнє господарство. Там вона продовжувала свої молитовні практики, молилася і читала псалми.

Коли Вона молилася, читаючи книгу пророка Ісаї, прочитала, що прийде на світ Христос Спаситель. По прочитанні тих слів, вона зітхнула: „Ох, яка щаслива та діва! Як би я хотіла

Благовіщення Пресвятої Богородиці

бути в неї хоч останною служницею!" В тому самому часі, коли Пресвята Богородиця думала і бажала бути останньою служницею тої праведниці, зявився перед Нею архангел Гавриїл з лелією в руці і сказав: „Радуйся, благодатна Маріє, Господь з Тобою! Благословенна Ти між женами!" Марія налякалася, але скоро опанувала себе, роздумуючи, що означає таке привітання. Архангел Гавриїл продовжував свою благовість, як Марія успокоїлась, щоб усе було сказане їй, з чим Він післаний від Бога до Неї: „Не бійся Маріє, Ти знайшла благодать у Бога! Ти зачнеш і породиш Сина і буде Йому дане ім'я Ісус. Він буде великий і буде названий Сином Всевишнього! Йому дасть Господь престол Давида, отця Його і Він буде царювати над домом Якова на віки і Його царству не буде кінця!"

Ця благовість розлилася широкою рікою в душі Пречистої Діви Марії і Вона приймає її з великою вірою і покорою. Коли Архангел скінчив, Пресвята Богородиця відкриває Йому свої думки, в яких відбиваються в ясному світлі святість і чистота її душі: „Як це станеться — питає Вона — як я мужа не знаю?!" Тоді Архангел успокоює її та відкриває їй високу таємницю Неба: „Дух Святий зійде на Тебе і сила Вишнього осінить Тебе! Тому і те, що народиться, назветься Сином Божим! Також і Єлисавета, племінниця Твоя, що була неплодною, то й вона зачала сина у старості літ своїх і є вже у шостому місяці". Кінчаючи благовість, Архангел ще сказав: „У Бога жодне слово не залишиться безсильним!"

Тоді Марія з повною вірою і відданістю Богові сказала: „Це раба Господня, нехай станеться так, як Ти сказав”.

Доручення, дане Богом Архангелові було виконане. Тайна спасення була відкрита і її прийняла Пресвята Діва Марія з повною покорю, вірою і душевним просвіченням. Архангел відійшов від Неї.

РІЗДВО ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА

(7 січня)

З великою тугою народ ждав приходу Спасителя довгі століття. Пресвята Діва Марія, яка жила в Назареті із своїм обручником Йосифом, була візвана до Вифлієму разом з Йосифом, щоб зголоситися в час перепису населення. Старозавітній пророк Міхей, що жив коло 600 літ перед народженням Христа Спасителя, ось так пророкував про прихід Спасителя світу: „І ти Вифлеєме, земля Юдина, нічим не менша від уділів Юдиних, бо з тебе вийде, вожд, який спасе мій нарід Ізраїля.

Потомки славного царя (Давида), якого нині увесь світ прославляє, так збідніли, що прийшовши до Вифлеєму, не змогли знайти місця в жодній гостинниці, щоб переночувати. Пізною ніччю вони знайшли печеру, до якої пастухи заганяли на ніч свої стада овець і корів. У тій печері звершилось чудо приходу на світ Спасителя. Марія породила Ісуса Христа, що, будучи Богом, прийняв на себе людське тіло. В символі віри говоримо: „Вірую в єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого, Єдинородного, від Отця рожденного перед всіма віками...”

Пресвята Діва оповила Дитя пеленами і положила в яслах на сіні. Дивним і незрозумілим видається убозтво Новонародженого Спасителя, що є паном і Сотворителем світу і для Нього не знайшлося місця в жодній гостинниці. Це велика наука Неба, щоб люди не ставили на першому місці вигідне життя, але ту науку,

Різдво Господа нашого Ісуса Христа

яку Христос Господь залишив для нас, а Його апостоли списали у св. Євангелію.

Недалеко від тої печери, де Христос народився, пастухи мали квартиру своєї нічної сторожі. Тої погідної ночі вони розмовляли на полі перед печерою на тему, що колись прийде на світ Спаситель світу, бо в тому часі мова про прихід Спасителя була дуже актуальна. Нарід різно поясняв собі можливість приходу на світ Христа Господа, висловлюючи свої мислі публично. Коли пастухи розмовляли, їх осяяла ясним світлом зірка і в тойже час явився їм ангел Господній і промовив: „Не бійтеся, я сповіщую вам велику радість, про яку дізнаються всі люди. Нині народився в Давидовому місті Спаситель, котрий є Христос Господь. Ідіть і знайдете Молодця, повитого в пелени і зложеного в яслах”. В той самий час, як ангел сповістив пастухам про Різдво Христове, пастухи увиділи в облаках множество ангелів, а на їх обличчях можна було бачити щастя. Вони співали чудово, прекрасними голосами: „Слава на висотах Богу і на землі мир людям доброї волі”. То були небесні воїнства, що з’явилися над печерою, де Христос народився. Однак ті ангели скоро зникли і їхня прекрасна пісня замовкла. Тоді пастухи сказали: „Ходім до Вифлєсму і увидимо, що там таке сталося”, бо печера, де народився Христос Спаситель, була дещо за містом. Вони скоро спішили, щоб наочно переконатись і за пару хвилин знайшли знану печеру, а в ній лежачого в яслах Молодця, а при ньому Марію і Йосифа. Вони спонтанно низько поклонилися і розповіли Марії і Йосифові, що

виділи ангела і той ангел розказав їм, про народження Христа Господа. Вони слухали здивовано пастухів, а Марія у глибокій покорі приймала ті слова у Своему серці, прославляла і благодарила Господа.

В тому часі прийшли з далекого Сходу три царі з дарами: ладаном, миром і золотом, щоб обдарувати новонародженого Царя, бо Його рідво вони вичитали в пророчих книгах, а надзвичайна зірка, що появилася на небі, супроводжала їх аж до печери, де народився Христос Син Божий.

Син Божий, друга Особа Божа, що враз з Отцем Небесним сотворив світ і ним від віків управляє, приходить на світ у крайному убозтві, родиться з Пречистої Диви Марії в ясині, без ніякої людської опіки. Це цар царів, який має за підніжок ніг своїх землю, той, що покриває облаками небо, а сам повивається убогими пеленами. В такому виді приходить Він і до нас, щоб навчити нас любити наших ближніх, навіть найбідніших і найбільш помочі потребуючих.

Нашим проханням до Господа, щоб Він навчив і нас так любити Його і наших ближніх, як він полюбив, приймаючи з любови до нас найнижче упокорення.

СТРИТЕННЯ ГОСПОДНЄ

(15 лютого)

Був звичай в часах Різдва Христового, що родителі сорокового дня по народженні приносили до єрусалимської Святині хлопя для найменування. Багатші приносили в жертву Богові однорічне ягня і голуба, а бідні тільки два голуби.

В сороковий день по народженні Христа Спасителя, принесла і Божа Мати свого первенця, а що була бідна і не могла купити ягняти, принесла два голуби в жертву для Бога. А жили при єрусалимському Храмі двоє праведних людей — Симеон і пророчиця Анна. Вони Святим Духом були надхнені і сподівалися перед своєю смертю побачити Спасителя. В тому часі, коли Божа Мати принесла до святині малого Ісуса, вони вже були в святині на молитві. Симеон, як побачив Боже Дитя, приступив, узяв Його на руки і сказав: „Нині відпускаєш раба Твого, Владико, по глаголу Твоєму з миром, бо очі мої побачили спасення Твоє, яке Ти уготовив перед лицем всіх людей: світло на одкровення поганам, і славу людей Твоїх Ізраїля”.

Церковне передання каже, що Симеон був священиком і за священичим звичаєм він благословив Марію і Йосифа, а притім предсказав Божій Матері, що Вона буде мати такий біль у серці, немов би меч проколов Її серце. Йосиф і Марія прийняли слова праведника з великим здивуванням і вірою, хоч не знали причини того болю.

Стрієння Господие

При єрусалимській Святині жила тоді також старенька вісімдесятчотиролітня вдовиця Анна. Вона лише сім літ жила із своїм чоловіком, а по його смерті, понад шістдесят літ жила при єрусалимській Святині, і служила Богу в пості і молитві, в день і в ночі. За те наділив її Господь даром пророцтва так, що вона могла предказувати деякі події, щоб напімнути людей перед гріхом. Крім того, дав її Господь ласку дожити тої хвилини, що вона побачила Спасителя світу і всім, кого лише знала, розголосила, що вже прийшов на світ Той, кого віками ожидали всі народи.

Господь, Творець Неба і землі, знаючи всі людські немочі, так зарядив, щоб Христос Господь Спаситель світу прийшов на світ в людському тілі і непомітно у великій бідності, навіть не у своєму домі, але в печері, в чужому місті. Таке пониження і убозтво Христос взяв на себе, щоб дати приклад людям, аби вони не нагромаджували скарбів на цьому світі, а скарбів духа, які є не знищимі.

БОГОЯВЛЕННЯ ГОСПОДНЄ

(19 січня)

Коли Ісусові Христові кінчилося 30 років Його життя, Він прийшов на берег ріки Йордану, де пророк і пердтеча господній Іван Хреститель навчав і хрестив людей. Старозавітні пророки — Ісаїя і Малахія пророкували, що Іван Хреститель, немов другий Ілія буде приготовляти Христові дорогу господню. Другий пророк Малахія пророкував, що голос Івана Хрестителя буде, немов голос провідника серед пустині. Цей голос буде розбуджувати совість людську, приводити до покаяння, щоб приготувити дорогу Спасителеві світу.

Родителі Івана Хрестителя були Захарія і Єлисавета. Іван Хреститель прийшов на світ у старості літ своїх родичів, які дуже щиро просили Господа, щоб обдарував їх потомством.

В ранній молодості Іван Хреститель залишив своїх родичів і пішов у пустиню на молитву і покуту, подібно, як старозавітній пророк Ілія. В пустині Іван відзначився строгим постом і покутою. Одежа його була з грубої верблюжої шерсти, яку підперізував шкіряним поясом. Живився, як пише Святе Письмо, акридами, то є рід саранчі, якою ще й тепер на сході бідні люди живляться. Крім сарани св. Іван Предтеча живився ще й диким медом.

Коли Христос Спаситель мав виступити із Своєю Божественною наукою, Дух Святий вивів св. Івана з пустині і привів його над береги ріки Йордану, де він проповідував Боже Слово, навчав і хрестив людей. Іван взивав людей до

Хрещення Ісуса Христа в ріці Йордані

покаяння: „Покайтеся, бо наблизилося царство небесне” і багато людей каялося і на знак покаяння хрестилися від Івана в ріці Йордані.

Між іншими, прийшов до Івана Хрестителя також і Христос Господь. Іван не знав Його, бо ніколи не бачив, але відчув божеську силу, яка виходила від Ісуса і промовив до Ісуса зі страхом: „Мені треба хреститися від Тебе, а Ти до мене приходиш?” А Христос, відповідаючи, сказав: „Не здержуй мене! Мені належить сповнити всяку правду”. Тоді Іван охрестив Ісуса. Другі перед своїм хрещенням сповідалися із своїх гріхів, а Христос Господь, як безгрішний, відразу був охрещений. В час хрещення відкрилося небо і Святий Дух явився над головою Христа у виді голуба, а з неба дався чути голос Бога Отця: „Це Син мій улюблений, в Ньому моє благовоління”. Цар і пророк Давид пророкував: „Глас Господній над водами, Бог слави заgrimів над водами великими. Що з тобою море, що ти побігло, Йордане, що ти повернувся назад?”

ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЄ

(19 серпня)

Наука Христова глибоко запала в серця Його учеників, однак вони ніяк не могли зрозуміти, що Христос, Божий Син має вмирати на хресті жажливою смертю. Їм видавалося, що це неможливе, щоб той Христос, що творив так багато чудес, був так катований і розпятий на хресті.

Щоб іще більше утвердити Свою науку і віру в Боже післанництво, Христос хотів показати свою Божественну славу. Він вибрав трьох апостолів: Петра, Якова й Івана, вивів їх на гору Тавор, щоб там помолитися. Гора Тавор — це прекрасна, округла, обросла від долу аж до верху прекрасною рослинністю, немов вибрана на те, щоб на ній обявилася слава Господня. В часі молитви апостоли задрімали, аж сильний вітер розбудив їх, і вони побачили Господа у небувалій славі. Лице Його сяяло як сонце, а одяга ясніла, як світло. Побіч Нього з'явилися пророки: Мойсей та Ілія і розмовляли з Ним про страсті і смерть, які ждали Христа і про що учні й апостоли Христові сумнівалися і не могли зрозуміти. Тепер апостоли, видячи дивне явище, подивлялися Христа та з іще більшою пошаною ставилися до Нього, а апостол Петро видячи, що пророки збираються відійти від Господа і не роздумуючи, спонтанно заговорив: „Господи, як нам тут добре бути з Тобою. Як Ти хочеш, ми розложимо три шатра. Один для Тебе, один для Мойсея й один для Ілії”. Ще не закінчив Петро своєї бесіди, як Христа Спа-

Прображениа Господие

сителя обняв ясний облак і немов біленька хмаринка Його заслонила. Вони побачили, що й їх та хмара обнімає і налякалися. Тоді почули вони сильний голос, що нісся з тої хмари: „Цей Син мій улюблений, в котрому Моє благовоління: Його слухайте!” Тоді перелякані апостоли впали на землю, а Христос за якийсь час приблизився до них і сказав: „Встаньте і не бійтеся!” Коли вони встали, то вже нікого не виділи, лише Христа, такого звичайного, якого вони щодня стрічали і з Ним розмовляли.

Коли вони сходили з гори, Христос заборонив їм розповідати про те, що вони виділи, аж до того часу, доки Він не воскресне з мертвих. Апостоли видячи ту славу свого Учителя, були глибоко зворушені і в мовчанці розважали усе те, що виділи, нікому не розповідаючи.

В день Преображення Господнього, наш народ приносить до церкви до посвячення овочі, щоб з благословенням їх споживати і благодарити Господа за всі земні плоди, якими Він кормить увесь людський рід.

ТОРЖЕСТВЕННИЙ ВІЗД ХРИСТА В ЄРУСАЛИМ

Кожного року, коли зближався празник Пасхи, до Єрусалиму приходили великі маси народу. Всі були перейняті великим чудом, яке Христос зробив воскресенням Лазаря. Всі говорили про воскресення Лазаря, бо фарисеї завзялися вбити Його та знівечити діло Христа. Прочани були цікаві, чи прийде Христос на празник Пасхи, який жив тоді недалеко, в Витанії. Багато людей були цікаві побачити й Лазаря, який був разом з Христом у Витанії. Первосвященики постановили вбити Лазаря разом з Христом і шукали тільки нагоди.

Коли нарід так розмовляв, рознеслася чутка, що Христос йде в Єрусалим. В народі запанувала велика радість, що зможуть бачити Христа і супровожати Його, як царя і великого чудотворця. Великі маси народу ламали віття з пальм і квітів і вийшли назустріч, щоб вітати Христа. Христос знав лукаві наміри первосвящеників, які шукали нагоди, щоб Його убити, але тим не турбувався і йшов свobodно в Єрусалим.

Пройшовши чверть дороги з Витанії до Єрусалиму, післав двох учнів Своїх до Вестфагії, щоб привели Йому ося, на якому Він мав віхати в Єрусалим. Тоді стрінув Його численний народ, вистелював Йому дорогу віттям пальмовим і, знімаючи з себе одіж, співав: „Осанна в вишніх!” т. зн. подай спасення, „Благословен, хто йде в ім'я Господнє, осанна в вишніх!” Інші з великою радістю й одушевленням розказува-

Торжественный въезд Иисуса Христа в Ерусалим

ли про ті великі чуда, які Христос творив в цій околиці.

Христос не звертав уваги на ті радісні привітання. Він знав, що це лиш хвилеве, що нині „Осанна”, а за кілька днів „Розпни Його”. Нині відкривається голос Божий устами народу, сповняючи пророчі слова: „Ликуй з радости дочко Сіона, торжествуй дочко Єрусалиму. Це Твій цар іде до Тебе, праведний і спасаючий, покірний — сидячи на осляті, сині під'яремної. (Захарія ІХ.9.)

Серед загального одушевлення й радости народу, Христос Господь був опечалений. Він знав людську неміч, знав, що йде проти Нього агітація пресвящеників і той самий нарід видасть Його на смерть.

В Єрусалимі Христос попрямував до Святині, де застав купців, що продавали і мінілів. Він розігнав їх, а столи, що на них були розложені товари, поперевертав зі словами: „Написано, що дім мій, є домом молитви, а ви зробили з нього вертеп розбійників!” Після того приступили до Нього сліпці і криві, які просили милостині при храмі і Він уздоровив їх. Первосвященики уживали всіх засобів, щоб успокоїти нарід. На візвання пресвящеників, які мали в Єрусалимі й околиці велику повагу і владу, народ притих, але діти не втихли і навіть у Святині продовжували: „Осанна, Сину Давидів”.

Первосвященики, видячи великий народний під'єм і знаючи, що Христос творив багато чудес, сказали, звертаючись до Христа: „Чи Ти чуєш, що вони говорять?” Христос відповів їм:

„Чи ви ніколи не читали, що „з діточих уст і немовлят Ти устроїв хвалу!” (Псал. VIII, 3). Предсказуючи дні Своїх страстей, додав: „Якщо і вони умовкнуть, тоді каміння заговорить”.

Пізно вечером Христос вернувся зі Своїми учнями у Витаетію. Там, в домі воскреслого Лазаря і його сестер Марти і Марії Христос хотів спокійно перевести ніч, бо в Єрусалимі зібралася така маса народу, що гамір розмови і крики було чути далеко поза місто. Зближався празник Пасхи, який то празник багато людей хотіли святкувати в Єрусалимі.

Празник „Візд Христа в Єрусалим”, також називають Квітною Неділею, вербною, або неділею вай. Ті назви прийнялися від великої кількості народу, які вітали Христа віттями пальмовими, посипали Йому під ноги квіти, а навіть роздягали із себе одержу, щоб устелити Йому дорогу до Єрусалиму. Той звичай задержався в народі і вже на утрєні люди приходили до церкви з галузками верби й засвіченими свічками і цей звичай стрічаємо вже в IV. стол. у святих Отців.

ВОСКРЕСЕННЯ ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА

Коли Христос Господь умер на хресті, один багатий чоловік, що звався Йосиф і походив з міста Ариматеї, член жидівського Синедріону, пішов до Пилата і просив дозволу похоронити тіло Спасителя в своєму новому гробівці, що знаходився недалеко гори Голгофти. Йосиф був тайним учеником Спасителя, вірив у Його науку і ночами приходив послухати її. Знайшовся і другий член Синедріону — Нікодим, що приніс дорогоцінних пахучих олійків, щоб намастити тіло Христа. Йосиф з Ариматеї приніс полотно, яке дістало назву плащаниці, при помочі якого зняли Тіло Христа, намастили Його олійками, обвинули плащаницею і з обрядовими церемоніями, співаючи псалми, положили Його в гробі. Гріб був висічений в скалі, а вхід до нього вони заклали великим каменем.

При похоронних обрядах були присутні: Марія Магдалина, Марія Йосієва та інші побожні жінки. Вони навіть по закінченні похоронних обрядів сиділи опечалені при гробі і плакали. Вони виділи, з якою пошаною ховали Тіла Спасителя Йосиф і Нікодим та хотіли також чимнебудь причинитися до звеличання похорону. По короткій нараді, вони пішли до міста, накупили дорогоцінного мира, щоб намастити Тіло Спасителя, заки ще настане свято Пасхи.

Хоч Христа первосвященики видали на смерть і Його вже погребано, вони не мали спокою. Вони пішли до Пилата і сказали: „Той обманець заповів, що по трьох днях воскресне.

Зшествя в ад Господа нашего Исуса Христа

Дай наказ, поставити сторожу коло Його гробу, щоб учні Його вночі не викрали Його тіла і не сказали, що Він воскрес. Тоді цей останній обман був би гірший від першого". Пилат сказав їм: „Ви маєте сторожу, охороняйте гріб, як знаєте”.

Тоді первосвященики поставили сильну сторожу при гробі, а гріб запечатали печаттю.

По півночі з суботи на неділю сталося щось незвичайне. Сторожа стояла при гробі, камінь був відкинений і лежав збоку гробівця, а печатка була ціла, ненарушена. Земля затряслася і Христос Господь Своєю силою воскрес із мертвих та вийшов з гробу. Ангел небесний сидів на камені, а від нього сяяло ясним світлом, немов мовнею, а одіж Його була біла немов сніг. Воїни, що творили сторожу при гробі, так налякалися, що зімліли зі страху й попадали на землю, а коли прочунялись, повтікали. В Єрусалимі вони розказали первосвященикам про все те, що сталося. Первосвященики дали членам сторожі досить грошей і просили їх, щоб вони всім розказували, що Його учні прийшли вночі й викрали Тіло Ісусове, в тому часі, коли сторожа спала. „Коли про це довідається управитель, то ми вже вговоримо його, щоб Вас не карав за те, що ви заспали”. Жовніри, як отримали гроші, так розповідали, як їм наказали первосвященики.

В неділю досвіта, як ще сонце не сходило, ті жінки, що ще вчора були накупили пахучого мира, спішили до гробу Христового, щоб намастити Його Тіло. Велика пошана і любов до Спасителя додали їм відваги і сили. Вони нічо-

го не знали про те, що первосвященики запечатали гріб і поставили коло гробу сторожу. Вони тільки журилися, хто їм відвалить камінь від гробу, бо той камінь був дуже великий, понад сили жіночі.

Перша з них Марія Магдалина всіх випередила і побачила, що камінь від гробу відвалений. Вона затурбована тим, що камінь відкочений від гробу і тим, що сталося з Тілом Спасителя. Вона вертається поспішно і йде до Івана і Петра, а другі жінки входять до гробу, і чують голос ангела: „Чого ви шукаєте живого між мертвими? Його нема, Він воскрес! Осьде місце, де Він був положений. Ідьте і скажіть Його ученикам і Петрові, що Він воскрес з мертвих і стріне Вас у Галилеї!”

За кілька хвилин Марія Магдалина знову вернулася до гробу і гірко плакала. У гробниці вона побачила сяюче світло. Там були два ангели, один у головах, а другий в ногах, де лежав Ісус, а від них било ясне сяйво. Вони перші відізвилися до неї: „Жінко, чого плакеш?” Вона відповідаючи сказала їм: „Забрали Господа мого і не знаю, де Його положили”. Її заплакані очі разило світло від ангелів і вона, відвертаючися, побачила крізь заплакані сльози Ісуса, що стояв перед печерою. Вона не пізнала Його, а Він так відізвався: „Жінко, чого плачеш, кого шукаєш?” Марія думала, що це огородник і відповідає: „Пане, якщо ти забрав Його, скажи мені, де ти Його поклав, а я Його візьму”. Тоді вона почула голос: „Маріє” і по звукові пізнала, що це сам Христос і впала до Його ніг з почуттям радості і щастя зі слова-

ми: „Учителю!” В той час вона почувла голос: „Не доторкайся до мене! Я ще не був у Мого Отця! Іди до моєї братії і скажи їм: „Іду до мого Отця і Вашого Отця і Бога”.

Тоді Марія поспішила з тою радісною вісткою в Єрусалим, і в дорозі стрінулася з другими жінками, що несли пахучі олійки помазати Тіло Спасителя. Зі страху вони не оповідали нікому про воскресення Христове. Але, Христос знову явився їм і сказав: „Радуйтеся!” Вони з радістю і страхом кинулись до Його ніг, а Христос відізвався: „Не бійтеся!” Ідіть і скажіть братії, щоб ішли в Галилею і там вони Мене увидять.

ВОЗНЕСЕННЯ ГОСПОДНЄ

Господь і Бог наш Ісус Христос по своїм воскресенні кілька разів являвся апостолам і навчав їх про тайни Божого царства. Сорокового дня Він останній раз явився їм в Єрусалимі, переходячи вулицями того нещасного міста разом з апостолами. Потім вони пішли на Оливну гору. Подорозі навчав їх Христос й упоминав, щоб вони не розходилися з Єрусалиму, і там ждали зіслання Святого Духа. „Іван хрестив Вас водою, а за кілька днів ви будете хрещені Святим Духом” — сказав їм Христос. „Ви приймете силу, яка зійде на Вас зі Святим Духом і будете мені свідками в Єрусалимі і всій Юдеї, в Самарії і по всій землі”. Тоді простяг Господь Свої руки, щоб благословити апостолів і так піднісся вгору. Тоді з'явилася біла хмаринка, заслонила Його і Він вознісся на небо. Господь все покорив під Його ноги, поставив Його вище всього, як голову Церкви, яку оснував, яка стала Його тілом і повнотою, яка все наповняє.

Апостоли довго гляділи на небо по вознесенні Христа Господа і уздріли двох мужів, одягнених в білі одежі, які сказали: „Мужі галилейські, чого Ви тут стоїте і дивитесь на небо? Це Ісус, що вознісся на небо прийде в такому виді з неба, як Ви виділи Його, як возносився на небо. Тоді вони поклонилися і вернулися до Єрусалиму, з великою радістю.

Вознесення Господнє відбулося на Оливній горі, у підніжжі якої розложився Гетсиманський сад. В тому саді Христос був увязнений і терпів страсні муки, а потім був розпятий і

Вознесения Господие

вмер на хресті. Тут, на цій горі Христос багато разів молився на самоті і звідси, з цієї гори зачалися Його страсні муки і смерть на хресті для нашого спасення. Це місце вибрав Христос, щоб прославити Його Своїм вознесенням.

Святий євангелист Лука не написав, якими словами Христос благословив Своїх учеників, як возносився на небо. Ми можемо догадуватися, що Його благословення було струєю Божих благодатей, струєю життя і сили. Христос простер Свої святі руки не лише над апостолами, але над цілою Своєю Церквою, на всіх віруючих у Нього і зберігають Його науку. Більше, як правдоподібно, відносяться слова апостола і євангелиста Матея, що їх Христос був висловив: „Се я з вами у всі дні, аж до кінця світа”. Євангелист не говорить, що Христос возносячись, закінчив благословення. Він каже, що коли Христос благословив, то й продовжував благословення, отже, Христос возносячися на небо, благословляє нас, усіх правдивих християн, та дає життя і силу переносити всякі тягарі нашого життя.

ЗІСЛАННЯ СВЯТОГО ДУХА НА АПОСТОЛІВ

Господь і Бог наш Ісус Христос установив Свою Церкву і управу її віддав апостолам, і наслідникам їх, єпископам. Сорок днів по воскресенню Він являвся Своїм апостолам, пригадував і доповняв Свою науку й утверджував у правдивості Своєї науки. Він заповів, щоб вони не розходилися з Єрусалиму так довго, аж по зісланні Святого Духа.

Апостоли перебували на молитві в Єрусалимі так, як їм поручив Христос Спаситель. Тому, що Юда зрадив Христа, а потім розкався, звернув Синедріонові 30 срібняків, а тому що його гризло сумління, повісився, апостоли вибрали жеребом на його місце Матвія, що належав до сімдесять учеників Христових. Матвій цілий час ходив з Христом, слухав Його Божественної науки і був свідком Його воскресення.

Десятого дня по вознесенні Христа на небо, в день жидівського празника П'ятдесятниці, зійшов Святий Дух на апостолів в час, як вони молилися. Той день був також і другим святом, бо днем, в якому Христос воскрес із мертвих.

Тої неділі рано-вранці, зібралися апостоли разом з іншими побожними на молитву, а між ними була також і Пресвята Богородиця. Всіх було на молитві коло 120 осіб. В 9-тій годині ранку почули апостоли і ті, що разом молилися великий шум з неба, що наповнив увесь дім, де були зібрані Мати Божа з апостолами. Рівночасно над головою кожного апостола з'явився немов вогненний язик. Всі вони наповнилися

Зіслання Святого Духа на апостолів

Святим Духом і розуміли різні мови та зачали ними проповідувати слово Боже.

Зіслання Святого Духа зробило таку велику перемену в душах апостолів, що не можливо висловити людською мовою. Їм Святий Дух відкрив інший світ, світ правди. Вони пригадали точно всю науку Христа і розуміли її в повній величі і силі. Вони дістали велику снагу і силу, просвічення розуму, велику сміливість і відвагу. З простих рибаків і митарів стали учителі всієї вселеної. Вони розійшлися по всіх країнах, розуміли і вміли розмовляти різними мовами та навчали людей. Їх мужество й відвага не здержували навіть від вельмож, царів і пануючих володарів, які кланялися поганським божкам. Вони були готові вмерти за Христа і Його божественну науку.

В тому часі, як Дух Святий зійшов на апостолів, багато юдеїв зібралося перед тим домом і з дива не могли вийти, що апостоли говорять різними мовами, яких ніколи і ніде не вчилися. З-поміж них апостол Петро пояснив їм, що всі вони прийняли Святого Духа, якого їм був обіцяв Христос Спаситель, той, що Його розпjali юдеї.

Юдеї здивовані і перелякані тим, що апостоли говорять різними мовами спитали: „Що ж нам тепер робити?“, а апостол Петро, відповідаючи сказав: „Покайтеся з гріхів Ваших! Ви розпjali Христа, що є Бог правдивий і Спаситель світу. Він разом з Отцем зіслав нам Святого Духа і дав нам силу розуміти різні мови і ними говорити. Покайтеся, продовжував св. Петро, охрестіться в ім'я Отця і Сина і Святого

Духа. Тоді дістанете прощення Ваших гріхів і також дістанете дар Святого Духа.

Промова св. Петра була сильна і переконлива і того дня охрестилося коло трьох тисяч народу.

УСПЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

(28 серпня)

По зісланні Святого Духа, св. апостоли розійшлися на всі сторони світу, щоб проповідувати слово Боже. Декілька учнів осталося в Єрусалимі з Пресвятою Богородицею, яку дуже шанували всі апостоли й інші ті, що увірували в Христову науку. Мати Божа перебувала в домі св. Івана Богослова на горі Сіон. Так Христос велів, умираючи на хресті, коли сказав до Івана: „Це Мати Твоя”. Давніші передання подають, що Божа Мати перебувала і в інших містах, як напр. в Ефезі та околицях Греції, де благословила Атонську гору, була також і на острові Кипрі, де єпископом був св. Лазар, той самий, що його Христос воскресив з мертвих.

Пресвята Богородиця часто ходила на Оливну гору помолитися, на ту гору, на котрій Спаситель часто молився. Коли вона молилася, явився їй архангел Гавриїл і сповістив, що за три дні вона закінчить туземне життя. Їй сказав архангел Гавриїл: „Твій Син і наш Бог жде Тебе з усіми архангелами й ангелами, з херувимами й серафимами, з усіми небесними духами, з душами праведників. Христос Бог наш, жде Тебе, щоб Тебе взяти до вічного життя, щоб Ти жила і царювала з Ним”. При тих словах вручив їй архангел галузку з фенікового дерева і заповів, щоб та галузка була несена перед домовиною Божої Матері.

З цією вісткою Божа Мати вернулася додому, однак без смутку і страху, як це буває в

Успення Пресвятої Богородиці

людей, але щиро дякувала Богу Отцеві і своєму Синові за ту благословенну вістку. Вернувшись, вона розповіла про все, що їй сповістив архангел і зачала приготуватися до смерті. Вона як могла, прикрасила своє помешкання, обкурила ладаном своє ліжко, засвітила багато свічок і все приготувала до похорону, що було потрібно.

Св. Іван повідомив про скору смерть св. Якова, брата Господнього, що був першим єпископом в Єрусалимі та всіх близьких і рідних Божої Матері. Св. Яків повідомив усіх рідних, знайомих і всіх християн Єрусалиму, що Божа Мати відходить з цього світу. На ту вістку зійшлося велике множество християн і з плачем прощали Пресвяту Богородицю, а вона потішала їх, як могла, та обіцяла, що буде молитися за всіх присутніх і за весь грішний світ. Вона втихомирювала їх плач, бо вона з радістю відходить з цього світу до свого Сина, якого буде просити, щоб допомагав усім потребуючим і безпомічним. У Своїм завіщанні вона віддала одинокі дві Свої одежини двом найбільшим вдовицям, які були часто на услугах Божої Матері, і веліла Себе поховати в Гетсиманському саді, де були поховані її праведні Родичі Йоаким і Анна і її обручник Йосиф.

Пресвята Богородиця бажала видіти всіх апостолів, які тоді розійшлися до всьому світі з проповіддю й наукою Христовою. Господь так зділав, що апостоли, ведені Святим Духом, зійшлися в день смерті Богородиці до дому, де Вона жила. Божа Мати оповістила їм, що час розлучитися її душі з тілом. Апостоли назвали

тоді себе сиротами, але Божа Мати потішала їх, що вони зможуть Її й по смерті видіти, якщо подобається Господеві. Вона кожного з них благословляла і побажала їм вічного блаженства.

Зблизився день 28 серпня. Мати Божа розстелила ліжко і в 10 год. ранку положилася, щоб відійти з цього світу до життя вічного. В той самий час кімната заясніла небесним сяйвом і сам Христос Господь з численними силами ангелів і архангелів явився в кімнаті вмираючої Своєї Матері. Тоді Вона встала з ліжка і низько поклонилася Своему Синові і нашому Богові та проголосила останні слова: „Готове серце Моє, готове, нехай буде мені по Твоєму слову”. По тих словах Вона знову лягла на ліжко і в радості і з божественною насолодою віддала Свою душу. В час Її смерті почувлися слова з висот: „Радуйся Благодатная, Господь з Тобою, Благословенна Ти між женами”. Її праведну і святу Душу взяв Христос Господь до неба, пречисте Її Тіло було осяяне небесним сяйвом, а кімнату наповнив чудесний запах. Були при ліжку тіла Пресвятої Богородиці й немічні каліки, а коли лише діткнулися ліжка, зараз поздоровіли.

Старші апостоли взяли Тіло Пресвятої Богородиці і несли в Гетсиманію, щоб там поховати. Перед трумною св. Іван Богослов ніс райську галузку, яку принесла Божа Мати з Оливного міста, а множество народу супровожали похорон співанням псалмів і молитов. В Гетсиманії була гробниця святих Йоакима і Анни і там занесли апостоли Тіло Богоматері.

При успенні Пресвятої Богородиці не було лише св. апостола Томи. Він вернувся в Гетсиманію аж третього дня по смерті Божої Матері. Він дуже жалував, що не був при смерті і просив апостолів, щоб відкрили гробницю, щоб міг хоч по смерті увидіти Божу Матір. Коли апостоли відкрили гробницю, вони з великим здивуванням не знайшли пречистого Тіла, лише похоронну одіж. Вони щиро молили Господа, щоб відкрив їм цю таємницю, де поділося Тіло Богоматері.

Того самого дня, як скінчили трапезу, вийшли на двір, щоб подякувати Богу, помолитися і прославити Пресвяту Богородицю. В часі своєї молитви вони почули над своїми головами чудесну пісню ангельську, а коли вони підняли свої очі вгору, побачили Божу Матір в окруженні святих ангелів, яка до них промовила: „Радуйтеся! Я з вами є у всі дні“. Тоді св. апостоли з великим здивуванням зрозуміли, що Пресвяту Богородицю третього дня взяв до неба Її Син, Ісус Христос з тілом і душею.

По тих чудесних подіях, апостоли далі продовжували своє післанництво, голосили науку Христа Спасителя і навертали народи на Христову віру.

На пам'ятку Успення Божої Матері, Церква вже в ранньому часі установила торжественний Празник Успення Божої Матері, що його оспівують пісні утренного канону і в литійних відправах. Це найбільше Богородичне свято і Церква приготує вірних до його святкування двотижневим постом, який називаємо успенським, а тому, що він зачинається в день св. се-

ми братів Маковеїв, також і Маковійкою, або Спасівкою, бо 19 серпня припадає свято Преображення Господа і Спаса нашого Ісуса Христа, або коротко — Спаса.

ВОЗДВИЖЕННЯ ЧЕСНОГО І ЖИВОТВОРЯЩОГО ХРЕСТА ГОСПОДНЬОГО

(27 вересня)

Як зняли з хреста Господа нашого Ісуса Христа, Йосиф з Ариматеї поховав у своєму гробі. Це хресне дерево, що на ньому умер Христос Господь і ще два другі хрести, що на них вмирили два розбійники, Жиди схоронили їх в тайному місці і засипали землею, щоб ніхто не дізнався про них. Голгофта, що на ній був розпятий Христос, пізніше була прикрашена за цісаря Адріяна різними поганськими статуями божків. Виглядало, що те місце, освячене кровю Спасителя, пішло в забуття.

Але Голгофта не стала місцем почитання поганських божищ. Сталося так, що Константин Великий провадив затяжну війну з західно-римським цісарем Максентієм. Константин був уже близько Риму із своїм військом, але сили Максентія були великі і ставили сильний опір.

Одного дня, коли Константин готовився до наступу, в білий день на синьому небі явився йому і його військові ясний хрест, і напис: „Цим знаком переможеш!“ Константин зрозумів, що це Божий знак і звелів переіменити всі поганські знаки і тотеми на хрести і з тою процесією наступав на Рим. А між римлянами і між військом Максентія було вже досить тайних християн, навіть між військовими старшинами. Вони побачили військо в супроводі хрестів і змішалися, бо не годилося вести братовбійчу боротьбу проти християн.

*Воздвиження чесного і животворящого
Хреста Господнього*

Військо Константина було невелике напроти величезних сил його противника Максентія, але військо Максентія розбіглося і Константин у тіні хрестів увійшов в Рим, розбиваючи напрах противника. По тій перемозі в Константина дозрівала віра в Христа і в душі творилася переміна. Він став першим християнином між володарями того часу в римській імперії. В його душі росла глибока вдячність для Христа і він вивчав Христову науку, щоб знаючи її, міг проголосити пануючою в цілій римській імперії.

Коли почула про велику перемогу мати Константина, цариця Олена, виправилася до Єрусалиму, щоб там поклонитися тим місцям, на яких страдав і вмирав Спаситель. Поява хреста Господнього на небі розбудила в душі Константина велику віру і пошану до Ісуса Христа і він докладав усіх старань, щоб відшукати хресне дерево, що на ньому вмирав Христос Господь. А всі три хрести зараз по знятті тіл, первосвященики старанно скрили в землі, щоб ніхто їх не знайшов і щоб не відновилася віра в Христову науку. Константин розвідувався від старших людей, які знали давні перекази, що первосвященики погребали всі три хрести в землі. Найбільше причинилася до розшуків Мати Константина св. Олена і на підставі переказів сказала розкопати місце, де були загребані в землю три хрести, а з-поміж них не можна було пізнати, на котрому умер Христос Спаситель.

Трапилось так, що одну тяжко хору жінку приложили до хреста, що на ньому вмирав Христос, вона відразу поздоровіла. Але сталося

ще й друге чудо. Несли мерця на похорон і ставили його на два хрести, що на них вмирали розбійники, але чуда не було. Коли приклали його до Хреста, що на ньому умер наш Спаситель, він ожив, воскрес з мертвих. Вістка про воскреслого рознеслася скоро по околиці і до Єрусалиму зібралося велике число християн з довколишніх міст, щоб поклонитися хресному дереву. Вони падали лицем до землі і багато разів взивали молитвою: „Господи помилуй”.

Цариця Олена залишила половину хреста Господнього в Єрусалимі, а решту відіслала своєму Синові Константинові до Константинополя. Паломники, які приходили в Єрусалим поклонитися святим місцям, просили і діставали по частинці хреста Господнього і скоро частинки хреста були розповсюджені по цілому світі. Ті частинки вмонтовували у свої дерев'яні, позолочені, або й золоті хрести, ставили на Святому Престолі і віддавали належну почесність і пошану.

Свята Олена віднайшла хрест Господній аж 326 року від Різдва Господнього, а на тому самому місці, де був закопаний хрест, вибудувала величавий храм на честь і пам'ять Воскресення Господнього, а за десять років по знайденні хреста, 27 вересня 336 р. св. Церква установила величавий празник Воздвиження Чесного і Животворящего Хреста Господнього, що його схи́д-ня Церква так величаво щороку святкує.

День 27 вересня, коли святкуємо торжество Воздвиження Чесного і Животворящего Хреста Господнього, належить до одноденних постів, що Церква установила на ту пам'ятку, щоб вір-

ним пригадати, що Христос Господь умер на хресті задля нашого спасення. Христос навчав, що не може бути слуга більший від свого пана. Як Христос терпів, так і ми маємо приймати усі прикrostі і невдачі та постом і покутою відзначувати важливіші дні, які пригадують нам страсті Христові.

